

Hr. mappen: Anmeldelsen og omtale av "For det blir for sent".

*Utgavetidende nr. 140.
19 juni 1940*

Grønlandsspørsmålet.

Hr. redaktør Knut Domaas.

I «N. H. og S. T.» for 8. juni hadde De under merket «—» et angrep på min siste bok, hvor De bl. a. skrev:

«Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetens sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen». Ordene er ikke helt klare, men meningen er nok denne: arbeidet for å vinne tilbake for Norge Grønland eller deler av Grønland er i Deres øine like virkelighetsfjernt og latterlig som å drømme om landerhvervelser på månen.

Får jeg da lov til hr. redaktør å minne om at De tidligere har hevdet helt motsatte anskuelser. Det gjorde De bl. a. for ett år siden. De uttalte da offentlig: «Jeg har allerede, mens spørsmålet om Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinckel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kiel-traktaten om de norske skattland blev gjort om igjen.

Jeg tilføiet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles.» («Ragnarok», 1939, s. 83).

I 1939 vilde De altså ikke nøie

Dem med «noe som helst mindre» enn hele Grønland, Island og Færøyane. Det var jo disse tre besittelser som utgjorde «de norske skattland».

Deres krav gikk lenger enn jeg for min part kan være enig i. At Deres uttalelser var alvorlig ment er det ikke noen grunn til å tvile på. Det var ikke planer om erhvervelser på månen De fremsatte for utenriksministeren. De la jo til med utenriksministeren på hjerte at de vidtgående fordringer overfor Danmark var «et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til».

I det ene øieblikk hr. redaktør forlanger De alt, i det neste øieblikk forlanger De intet. Skulde det ikke være klokere å fremsette et rimelig og berettiget krav, og så holde fast kurs?

På den måten er det mulig at vi kan nå frem, selv om vanskelighetene i øieblikket synes så store at det er forståelig at de fleste taper motet. Ingen vil bestride at det finnes viktigere problemer for Norge enn polarinteressene, men disse er i hvert fall så viktige at det ikke engang i disse tider går an å forsømme dem.

Oslo, 17. juni 1940.

Ærbødigst
Gustav Smedal.

*

Jeg har ikke noe å svare dr. Smedal. Mine sirkler er blitt ødelagt siden 1939. —s.

HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo.
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Norges Handels- og
Sjøfartstidende**

15/6-46

Dr. Smedals bok

Hr. redaktør.

«N. H. og S. T.» bragte i lørdags en anmeldelse av dr. Smedals bok, som jeg først nu er blitt opmerksom på.

For mig fortøner det sig slik at det ikke er dr. Smedal som i utrengsmål presser Grønlandsspørsmålet frem nu. Verdensbegivenhetene selv har igjen bragt spørsmålet i forgrunnen og i en helt ny stilling.

Å se denne sannhet i øinene er ikke å fly for dagen og virkeligheten, men å ruste sig for den.

Vi er alle enige om hvad som er det viktigste i Norge nu. Men selv om verden styrter sammen om oss, har en regjering ikke lov til å forsømme det viktige for det viktigste.

Har regjeringen gjort sin plikt, er Smedals bok kanskje overflødig. Dessverre tror jeg nok vi må gå ut fra at den ingen verdens ting har foretatt sig.

Deres ærbødige
C. Marstrander.

HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo.
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Norges Handels- og
Sjøfartstidende**

13/6.40.

**Dr. Smedals
nye bok om
Grønland.**

Fra dosent Adolf Hoel.

I anledning av «N. H. og S. T.»s anmeldelse av denne bok må det være mig tillatt å komme med noen bemerkninger.

Anmelderens nærmest hånlige omtale av boken er ikke på sin plass. Han sammenligner dr. Smedals arbeid med Arkimedes' sirkler og vil dermed tydeligvis karakterisere dr. Smedal som en virkelighetsfjern drømmer. Nå tror jeg forresten at det beror på en grov feilvurdering av anmelderen når han betrakter Arkimedes på den måte han gjør. Det minner mig om en mann som i en avisartikkel skrev om et eller annet som han mente var like fjernt fra det daglige livs problemer som «en logaritme eller en cosinus». Mannen ante åpenbart ikke hvilken enorm rolle disse matematiske begreper spiller for det praktiske liv. På samme måte forholder det sig med anmelderens syn på Arkimedes og dr. Smedal.

Men saken har også en annen side. Hver av oss har en eller annen sirkel å passe i samfundet. Noen har store sirkler, andre — og det er de aller fleste — har små sirkler. Vi kan ikke alle være skipsredere, grosserere eller direktører. Man skulde tro at det i denne tid gjaldt at hver passet den sirkel han skal ta sig av, og det har da heller ikke manglet på opfordring hertil fra myndighetenes side. Man skal også huske på at vi i det besatte område ikke har noen regjering, og at det av den grunn ikke er alle samfundsopgaver som blir ivarettatt som de skal. At det arbeid som dr. Smedal utfører ikke er ham pålagt hverken av samfundet eller andre, men at han selv har tatt arbeidet op skulde vel ikke forandre sakforholdet.

Hertil kommer endelig, som allerede nevnt, at dr. Smedals sirkel slett ikke er så ubetydelig som anmelderen vil ha det til. Hans syn på dr. Smedals arbeid er et meget utbredt Oslo- eller Østlandssyn som ikke har øie for andre landsdelers — i dette tilfelle Vestlandet og Nord-Norges — livsviktige interesser. Det er Gunnar Knudsens beryktede avkrokssyn. De forhold som

Smedals arbeid med Arkimedes' sirkler og vil dermed tydeligvis karakterisere dr. Smedal som en virkelighetsfjern drømmer. Nu tror jeg forresten at det beror på en grov feilvurdering av anmelderen når han betrakter Arkimedes på den måte han gjør. Det minner mig om en mann som i en avisartikkel skrev om et eller annet som han mente var like fjernt fra det daglige livs problemer som «en logaritme eller en cosinus». Mannen ante åpenbart ikke hvilken enorm rolle disse matematiske begreper spiller for det praktiske liv. På samme måte forholder det sig med anmelderens syn på Arkimedes og dr. Smedal.

Men saken har også en annen side. Hver av oss har en eller annen sirkel å passe i samfundet. Noen har store sirkler, andre — og det er de aller fleste — har små sirkler. Vi kan ikke alle være skibsredere, grosserere eller direktører. Man skulde tro at det i denne tid gjaldt at hver passet den sirkel han skal ta sig av, og det har da heller ikke manglet på opfordring hertil fra myndighetenes side. Man skal også huske på at vi i det besatte område ikke har noen regjering, og at det av den grunn ikke er alle samfundsopgaver som blir ivarettatt som de skal. At det arbeid som dr. Smedal utfører ikke er ham pålagt hverken av samfundet eller andre, men at han selv har tatt arbeidet op skulde vel ikke forandre sakforholdet.

Hertil kommer endelig, som allerede nevnt, at dr. Smedals sirkel slett ikke er så ubetydelig som anmelderen vil ha det til. Hans syn på dr. Smedals arbeid er et meget utbredt Oslo- eller Østlandssyn som ikke har øie for andre landsdelers — i dette tilfelle Vestlandet og Nord-Norges — livsviktige interesser. Det er Gunnar Knudsens beryktede avkrokssyn. De forhold vi nu gjenlemlever kan bli skjebnesvangre for våre næringsinteresser og våre politiske interesser i polartraktene, hvis ingen passer på dem. Det er derfor en guds lykke at vi har en mann som dr. Smedal, som har initiativ, evne, vilje og kunnskaper til å gjøre det. Vi har all grunn til å være ham dypt takknemlig for det.

Adolf Hoel.

*

Anmelderen har selvsagt ikke innlatt sig på noen vurdering av forlengst avdøde Archimedes' arbeid. Det har verdenshistorien besørget, og hans eftermele er så godt, at dr. Smedal ikke skulde behøve å føle sammendragningen som han.

Tvertimot, anmelderen har uttrykkelig og rosende fremhevd begge herrers evne til å fordype sig i et emne, slik at selv verdensomveltende begivenheter ikke har kunnet distrahere dem. Deri ligger likheten.

Den praktiske nytte av Archimedes' virksomhet er også såpass kjent at anmelderen har ansett det ganske overflødig å komme nærmere inn på den side av saken. Han har videre ment at det er for tidlig å fastslå den praktiske betydning av dr. Smedals arbeid med Grønlandssaken.

Anmelderen har henvist til det norske

folks avgjorte tilbøielighet til å fantasere sig bort fra det nærliggende og livsviktige til fjerntliggende ting av underordnet betydning for oss.

Det kan måskje heller ikke bestrides at våre styrere har løpt efter lyktmenn, i Geneve og i Haag, så de glemte løsningen av de sentrale opgaver. De vant ikke Grønland, de tapte alt!

Utklipp av: Norges Handels- og
Sjøfartstidende

8/6-40

Grønlands- spørsmålet.

Før det blir for sent. Artikler og uttalelser om Grønlandsspørsmålet. Av dr. Gustav Smedal. Fabritius & Sønners Forlag.

«Rør ikke mine sirkler».

I disse ord ligger tilkjennegivelsen av den høiest mulige fordypning i et emne. For den enkelte kan en bestemt undersøkelse heve sig over alt annet, slik at det er det eneste som betyr noe. La verden forgå, men rør ikke mine sirkler.

Jeg måtte uvilkårlig tenke på dette da jeg fikk dr. Gustav Smedals bok nu under krigen. Det opplyses i et forord, at den stod i sats den 9. april, og at den er kommet som den var før den dato, iallfall i alt vesentlig.

Innholdet er artikler dr. Smedal har offentliggjort i de senere år om Grønlandsspørsmålet. Han fører her resonnementer som man for det meste kan være enig i. De fleste tanker er ikke nye. Smedal har fremsatt dem før, men formen er ny og interessant. Alt i alt er boken et meget dyktig innlegg for dr. Smedals linje.

Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennom ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøyelighet til å flykte fra det vesentlige for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må hygges op innenfra og selvhedelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferen, like så litt som det er mulig å løse virkelighetene sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.

HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo.
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Norges Handels- og
Sjøfartstidende**

8/8-39

9. [redacted]
En del gode mennesker mener det straks bør forhandles med Danmark om Grønland og arkivsakene. Det gjelder å få misstemningen i Norge bort, så man kan innlede en mere aktiv nordisk politikk.

En del andre er av den mening at vi skal holde varm i folkets bevissthet den urett vi har lidt ved Kielertraktaten og Haagdommen.

Begge disse meningsretninger er misnøid med vår avvisning av tanken om forhandling nu.

Bortsett fra spørsmålet om nye forhandlinger vilde føre til minskning eller øking av misnøien er å merke at DER IKKE FORELIGGER NOE FORHANDLINGSTILBUD FRA DE DANSKE STATSMAKTER.

Det eneste man har å holde sig til er spredte uttalelser av danske privatmenn på møter, i tidsskrifter og aviser om at man bør gjøre op for å fjerne misstemningen.

Efter Haagdommen er Norge avskåret fra ethvert initiativ i den sak.

Begge retningers tilhengere må være klar over at det norske folk betrakter og alltid vil vedbli å betrakte Kielerfredens bestemmelser om de norske biland som svik mot Norge, og at norsksinnede kvinner og menn stadig vil føle Haagdommen som en sviende urett.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med at vi skal vedbli å tale om det til man anser oss for å være kværulanter, eller at vi skal legge oss til å ruge kompleksser ut av gammel urett.

Det er heller ikke grunnlag for nårsomhelst å sette hvemsomhelst til å be om forhandlinger om disse ting.

Oss synes det lite stemmende med nasjonens verdighet å optre som en fattig-gutt ved en grind — den en velvillig reisende kan glede med en slant.

Enten er de fremkomne uttalelser bare privatpersoners meninger uten større betydning, eller de er prøveballonger som på en eller annen måte er foranlediget av regjeringen for å se hvor forhippet vi er på å få noe istand, og hvad man kan gjøre sig håp om å få i bytte for noe man kanskje begynner å bli lei av.

Ihvertfall bør man vente og se.

Lofarts tidende m:

8 August 1939.

En del gode mennesker mener det straks bør forhandles med Danmark om Grønland og arkivsakene. Det gjelder å få misstemningen i Norge bort, så man kan innlede en mere aktiv nordisk politikk.

En del andre er av den mening at vi skal holde varm i folkets bevissthet den urett vi har lidt ved Kielertraktaten og Haagdommen.

Begge disse meningsretninger er misnøid med vår avvisning av tanken om forhandling nu.

Bortsett fra spørsmålet om nye forhandlinger vilde føre til minskning eller øking av misnøien er å merke at DER IKKE FORELIGGER NOE FORHANDLINGSTILBUD FRA DE DANSKE STATSMAKTER.

Det eneste man har å holde sig til er spredte uttalelser av danske privatmenn på møter, i tidsskrifter og aviser om at man bør gjøre op for å fjerne misstemningen.

Efter Haagdommen er Norge avskåret fra ethvert initiativ i den sak.

Begge retningers tilhengere må være klar over at det norske folk betrakter og alltid vil vedbli å betrakte Kielerfredens bestemmelser om de norske biland som svik mot Norge, og at norskainnede kvinner og menn stadig vil føle Haagdommen som en sviende urett.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med at vi skal vedbli å tale om det til man anser oss for å være kværulanter, eller at vi skal legge oss til å ruge kompleks ut av gammel urett.

Det er heller ikke grunnlag for nårsomhelst å sette hvemsomhelst til å be om forhandlinger om disse ting.

Oss synes det lite stemmende med nasjonens verdighet å optre som en fattig-gutt ved en grind — den en velvillig reisende kan glede med en slant.

Enten er de fremkomne uttalelser bare privatpersoners meninger uten større betydning, eller de er prøveballonger som på en eller annen måte er foranlediget av regjeringen for å se hvor forhippet vi er på å få noe istand, og hvad man kan gjøre sig håp om å få i bytte for noe man kanskje begynner å bli lei av.

Ihvertfall bør man vente og se.

5
HØYDAHL ØHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo
Centralbord: 13620

Utklipp av **Nationen** 29/2.39

5
**Selvstendighetens
æresfølelse.**

Svar til redaktør Domaas.

Nei, hr. redaktør Domaas, de ord jeg citerte av Dem var ordrett gjengitt, og tror jeg ikke at det gav et falskt bilde av artikkelens innhold. Så ad den vei kan De ikke slippe unda. Jeg kan gjerne si dessverre, for det lar sig ikke bortskrive at Deres uttalelser i Sjøfartstidende, optatt i Politiken i Danmark, virket som et frafall og dermed svekkende på hvad De hittil har skrevet.

De spør mig om hvad der skal forhandles om. Og det gjør De som så utmerket har formulert svaret. La mig atter få citere Dem selv, selv om jeg derfor atter utsetter mig for Deres dementi.

De skriver i Ragnarok at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om våre skatteland blev gjort om igjen. Her har man grunnlaget for forhandlinger for en revisjon.

Derimot kan jeg være enig i at det lite nytter å forhandle idag, skal vi si under ledelsen av Mowinckel, Hambro og Koht, så tidspunktet for disse forhandlinger kan vanskelig fastsettes. Det jeg heller ikke har nevnt.

Men våre krav om revisjon av Kieltraktaten, av vårt forhold til Danmark, må aldri hvile før den skammelige urett som overgikk oss i 1814, blir gjort god igjen. Og er det min sikre tro at den dagen det danske folk får kjennskap til sakens sanne historiske begivenheter, vil den rettferdige opposisjon løsrive sig i fra den hovmodige danske politikk av idag.

Men vår sak må holdes varm og ikke avspores gjennom slike oppsett som det jeg har satt fingeren på og som utnyttes til vår skade i Danmark.

Overlat også i fremtiden den slags vannbæring til det nasjonale trekløver, Koht, Hambro, Mowinckel!

Erling Bjørnson.

Malinow om: 174.
29 juli 1939.

Selvstendighetens æresfølelse.

Svar til redaktør Domaas.

Nei, hr. redaktør Domaas, de ord jeg citerte av Dem var ordrett gjengitt, og tror jeg ikke at det gav et falskt billede av artikkelens innhold. Så ad den vei kan De ikke slippe unda. Jeg kan gjerne si dessverre, for det lar sig ikke bortskrive at Deres uttalelser i Sjøfartstidende, optatt i Politiken i Danmark, virket som et frafall og dermed svekkende på hvad De hittil har skrevet.

De spør mig om hvad der skal forhandles om. Og det gjør De som så utmerket har formulert svaret. La mig atter få citere Dem selv, selv om jeg derfor atter utsetter mig for Deres dementi.

De skriver i Ragnarok at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med mindre enn at bestemmelsene i Kielertraktaten om våre skatteland blev gjort om igjen. Her har man grunnlaget for forhandlinger for en revisjon.

Derimot kan jeg være enig i at det lite nytter å forhandle idag, skal vi si under ledelsen av Mowinckel, Hambro og Koht, så tidspunktet for disse forhandlinger kan vanskelig fastsettes. Det jeg heller ikke har nevnt.

Men våre krav om revisjon av Kielertraktaten, av vårt forhold til Danmark, må aldri hvile før den skammelige urett som overgikk oss i 1814, blir gjort god igjen. Og er det min sikre tro at den dagen det danske folk får kjennskap til sakens sanne historiske begivenheter, vil den rettferdige opposisjon løsrive sig i fra den hovmodige danske politikk av idag.

Men vår sak må holdes varm og ikke avspores gjennom slike oppsett som det jeg har satt fingeren på og som utnyttes til vår skade i Danmark.

Overlat også i fremtiden den slags vannhæring til det nasjonale trekløver, Koht, Hambro, Mowinckel!

Erling Bjørnson.

4
HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP
Roald Amundsensgt. 1, Oslo
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Nationen**

4 27/2-39
9 !
Det var på sin plass at Erling Bjørnson tok fatt i Sjøfartstidendes artikkel om Grønlandssaken — der- ved fikk redaktør Domaas anledning til å sette fingeren på det, som idag er et hovedpunkt. Vi tenkte oss sammenhengen slik som hr. Domaas redegjør for den i Nationen idag. Det er visse endringer her i Norge som må gå forut for nye fremstøt.

3
HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Nationen**

3 22/7-39

Selvstendighetens æresfølelse.

Svar fra redaktør Domaas.

Hr. Erling Bjørnson.

Det jeg skrev i 1938, det skrev jeg, og det jeg sa i 1924 står jeg ved i 1939. Men det er ikke avgjørende for det rent taktiske spørsmål om vi i utide skal søke nye Grønlands-forhandlinger med Danmark.

Før man går til forhandling bør man ha på det rene hvad der skal forhandles om og hvem som skal ha ledelsen under forhandlingene.

Jeg vet ikke hvad de tenker å forhandle om, de som tar til orde for et oppgjør nu. De, hr. Bjørnson, vet det kanskje?

Derimot vet vi hvem som i tilfelle skal ha ledelsen av norsk utenrikspolitikk under forhandlingene.

Professor Koht er utenriksminister.

Stortingspresident Hambro er formann i utenrikskomitéen.

Fhv. stats- og utenriksminister Johan Ludwig Mowinckel er opposisjonens leder.

Tror De, hr. Bjørnson, at en

forhandling med Danmark om Grønland alene eller om uretten fra Kiel i det hele under disse herrers ledelse kunde føre til et resultat som svarte til det Deres hederskronede far kalte selvstendighetens æresfølelse?

Jeg tror det vilde føre til ny ydmygelse.

Deres gjengivelse av hvad jeg skrev er for øvrig så uriktig og misvisende, at det virker som en baktalelse både av mig og Politiken.

Det byråtelegram, som flere danske blad har inntatt, var i hovedsaken riktig og næsten fullstendig. Jeg hitsetter det:

Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende Artikel i Dag under Overskriften: Hvad slags Oppgjør? bl. a.:

Fra dansk Side er man begyndt at tale om «Oppgjør med Norge». De vil forhandle, men vi faar ikke at vide, hvad der skal forhandles om. Nu er forholdet mellem de to Lande officielt godt¹⁾ og der er skabt samarbejde mellem et Utal af Korporationer i de to Lande. Der foreligger²⁾ ikke noget Spørgsmaal, der kan fordre et Generalopgjør mellem Norge og Danmark. Østgrønlandsaftalen udløber i 1944.

men fornyes avtوماتisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi ikke noget, der kan laves et Oppgjør om. Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. Har Danmark Krav at stille til os, kan det komme frem med dem. Hvis vort Naboland mot Syd skulde ønske at gøre en eller anden gammel Uret god igen, staar det det frit for³⁾. a) Vi kræver intet netop nu¹⁾ og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile, saa længe den kan? Man bør ikke uden det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, der vil føre til ny Strid og intet andet.

Hvad jeg sa og hvad danske aviser gjengav var at forholdet mellem Norge og Danmark er officielt godt, at der ikke nu foreligger noe spørsmål som kan foranledige et generalopgjør, at vi ikke krever noe av Danmark nettopp nu.

Det er så vidt jeg kan se således ikke noen særlig grunn til å sette de herrer Koht, Hambro og Mowinckel til på det norske folks vegne å våke over «selvstendighetens æresfølelse» i forholdet til Danmark under nye forhandlinger nettopp nu.

Så vidt sakens taktiske side.

Knut Domaas.

¹⁾ Utthevet her.

²⁾ Utthevet av «Politiken».

³⁾ Her er følgende passus utelatt:

«Vil det sende oss arkivsaker eller Tordenskjolds kiste vil vi ta imot og takke. Skulde Danmark ville gi avkall på det norske land det fikk ved Kiertraktaten eller deler av det, kan det gjøre tilbud. Det er dog ikke noe å forhandle om. Det må i tilfelle skje ved en ensidig dansk akt».

"Nationen" nr. 182
28 juli 1939.

! Det var på sin plass at Erling Bjørnson tok fatt i Sjøfartstidendes artikkel om Grønlandssaken — der- ved fikk redaktør Domaas anledning til å sette fingeren på det, som idag er et hovedpunkt. Vi tenkte oss sammenhengende slik som hr. Domaas redegjør for den i Nationen idag. Det er visse endringer her i Norge som må gå forut for nye fremstøt.

Selvstendighetens æresfølelse.

Svar fra redaktør Domaas.

Hr. Erling Bjørnson.

Det jeg skrev i 1938, det skrev jeg, og det jeg sa i 1924 står jeg ved i 1939. Men det er ikke avgjørende for det rent taktiske spørsmål om vi i utide skal søke nye Grønlands-forhandlinger med Danmark.

Før man går til forhandling bør man ha på det rene hvad der skal forhandles om og hvem som skal ha ledelsen under forhandlingene.

Jeg vet ikke hvad de tenker å forhandle om, de som tar til orde for et oppgjør nu. De, hr. Bjørnson, vet det kanskje?

Derimot vet vi hvem som i tilfelle skal ha ledelsen av norsk utenrikspolitikk under forhandlingene.

Professor Koht er utenriksminister.

Stortingspresident Hambro er formann i utenrikskomitéen.

Fhv. stats- og utenriksminister Johan Ludwig Mowinckel er opposisjonens leder.

Tror De, hr. Bjørnson, at en

forhandling med Danmark om Grønland alene eller om uretten fra Kiel i det hele under disse herrers ledelse kunde føre til et resultat som svarte til det Deres hederskronede far kalte selvstendighetens æresfølelse?

Jeg tror det vilde føre til ny ydmygelse.

Deres gjengivelse av hvad jeg skrev er for øvrig så uriktig og misvisende, at det virker som en baktalelse både av mig og Politiken.

Det byråtelegram, som flere danske blad har inntatt, var i hovedsaken riktig og næsten fullstendig. Jeg hitsetter det:

Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende Artikel i Dag under Overskriften: Hvad slags Oppgør? bl. a.:

Fra dansk Side er man begyndt at tale om «Oppgør med Norge». De vil forhandle, men vi faar ikke at vide, hvad der skal forhandles om. Nu er forholdet mellem de to Lande officielt godt¹⁾ og der er skabt samarbejde mellem et Utal af Korporationer i de to Lande. Der foreligger¹⁾ ikke noget Spørgsmaal, der kan fordre et Generalopgør mellem Norge og Danmark.

Østgrønlandsaftalen udløber i 1944.

Gudbrandsdølen om at Hæren hopper i «Kong Hædens» følge var syke av kolikk. Vi er blitt gjort oppmerksom på at denne notis var misvisende og at den senere er berikket i Gudbrandsdølen. Det hele dreier sig om noen lettere kolikktilfeller for et par ukers tid siden og som hoppene forlengst er ferdig

"Nationen" nr. 182
28 juli 1939.

Det var på sin plass at Erling Bjørnson tok fatt i Sjøfartstidendes artikkel om Grønlandssaken — der- ved fikk redaktør Domaas anledning til å sette fingeren på det, som idag er et hovedpunkt. Vi tenkte oss sammenhengen slik som hr. Domaas redegjør for den i Nationen idag. Det er visse endringer her i Norge som må gå forut for nye fremstøt.

Selvstendighetens æresfølelse.

Nærøy meieri.

I forbindelse med artikkel om Nærøy meieri som Deres avis inneholdt den 24. ds., er også Trøndelag Melksentral nevnt. Hvad det er sagt om Trøndelag Melksentrals stilling til spørsmålet, får stå helt for meieriets egen regning ifall dette har ansvaret for artikkelen.

Sentralen har tilrådet Nærøy meieri å godta departementets tilbuds.

Trondheim, den 25. juli 1939.

Trøndelag Melksentral.

men får hvor jordloppen har været særdeles slem har det iallfall vist godt resultat. Og så blir det ingen kostbar affære — godt og vel 3 kroner målet som vi trygt kan opgjøre på gjødselkontoen, så koster ikke jordloppen oss en øre.

Jeg er således ikke helt enig med hr. Nordbotten i å si farvel til kålloten, men vil foreslå å si farvel til jordloppen. Jeg skulde ønske å høre om flere har forsøkt trollmjøl mot jordloppen på denne måte og med hvilket resultat.

Feiring, 24. juli 1939.

Ole Hoel.

men fornyes automatisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi ikke noget, der kan laves et Opgør om. Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. Har Danmark Krav at stille til os, kan det komme frem med dem. Hvis vort Naboland mot Syd skulde ønske at gøre en eller anden gammel Uret god igen, staar det det frit for¹⁾. ²⁾ Vi kræver intet netop nu¹⁾ og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile, saa længe den kan? Man bør ikke uden det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, der vil føre til ny Strid og intet andet.

Hvad jeg sa og hvad danske aviser gjengav var at forholdet mellem Norge og Danmark er offisielt godt, at der ikke nu foreligger noe spørsmål som kan foranledige et generalopgjør, at vi ikke krever noe av Danmark nettop nu.

Det er så vidt jeg kan se således ikke noen særlig grunn til å sette de herrer Koht, Hambro og Mo-winckel til på det norske folks vegne å våke over «selvstendighetens æresfølelse» i forholdet til Danmark under nye forhandlinger nettop nu.

Så vidt sakens taktiske side.

Knut Domaas.

¹⁾ Utthrevet her.

²⁾ Utthrevet av «Politiken».

³⁾ Her er følgende passus utelatt:

«Vil det sende oss arkivsaker eller Tordenskjolds kiste vil vi ta imot og takke. Skulde Danmark ville gi avkall på det norske land det fikk ved Kie-lertraktaten eller deler av det, kan det gjøre tilbud. Det er dog ikke noe å forhandle om. Det må i tilfelle skje ved en ensidig dansk akt».

Utklipp av: **Nationen**

2 26/2-39

Selvstendighetens æresfølelse.

I det danske blad Politiken ser jeg at det norske blad Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende artikkel, at bladet ikke på noen måte kjenner til den misstemning som hersker i store deler av det norske folk likeoverfor Danmark!

At Norges Handels- og Sjøfartstidende kan skrive som det gjør vil jeg rett og slett betegne som en tilsidesettelse av sig selv, for lite kjenner da bladet til den stemning, til den nasjonale sårhet som store deler av det norske folk føler, når tankene går mot våre gamle skatteland og måten vi mistet disse på. Jeg tror nok at den uttalelse som falt i et enstemmig storting i 1933 — etter Haag-dommen — fremdeles står ved makt. — Ja stadig vokser i styrke og sannhet — hvor det heter: «på intet område lever det i vårt folk en mer intens følelse av fortids urett som det skulde være fremtids sak å bøde.» Og hvad skriver selveste redaktøren av Norges Handels- og Sjøfartstidende, hr. K. Domaas, i Ragnarok's Grønlands-hefte — april-mai år? Jo: «Jeg har allerede, mens Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinkel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunne tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.

Jeg tilføiet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles. (under navnet) Redaktør av Norges Handels- og Sjøfartstidende Knut Domaas.»

Og det er nettopp dette vi mener, hr. redaktør Domaas, at vi fremdeles har det syn på saken at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.»

— Kan dette bedre sies enn slik som Domaas selv har sagt det i mai måned år?

Og allikevel går han hen i sitt blad og skriver, under den mest naive, troskyldige form: «Norge stiller ikke noe krav til Danmark — vi krever intet nettopp nu og tilbyr intet — er det ikke best å la den sak hvile, så lenge den kan o. s. v.»

At Politiken utnytter denne servilkapitulasjon er selvfølgelig. Det er ikke første gang at norske hender hjelper de danske, når våre nasjonale interesser omtales. Hvor er den

I det danske blad Politiken ser jeg at det norske blad Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende artikkel, at bladet ikke på noen måte kjenner til den misstemning som hersker i store deler av det norske folk likeoverfor Danmark!

At Norges Handels- og Sjøfartstidende kan skrive som det gjør vil jeg rett og slett betegne som en tilfidesettelse av sig selv, for lite kjenner da bladet til den stemning, til den nasjonale sårhet som store deler av det norske folk føler, når tankene går mot våre gamle skatteland og måten vi mistet disse på. Jeg tror nok at den uttalelse som falt i et enstemmig storting i 1933 — etter Haag-dommen — fremdeles står ved makt. — Ja stadig vokser i styrke og sannhet — hvor det heter: «på intet område lever det i vårt folk en mer intens følelse av fortids urett som det skulde være fremtids sak å bøte.» Og hvad skriver selveste redaktøren av Norges Handels- og Sjøfartstidende, hr. K. Domaas, i Ragnarok's Grønlands-hefte — april-mai i år? Jo: «Jeg har allerede, mens Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinkel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunne tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.

Jeg tilføjet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles. (under navnet) Redaktør av Norges Handels- og Sjøfartstidende Knut Domaas.»

Og det er nettopp dette vi mener, hr. redaktør Domaas, at vi fremdeles har det syn på saken «at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.» — Kan dette bedre sies enn slik som Domaas selv har sagt det i mai måned i år?

Og allikevel går han hen i sitt blad og skriver, under den mest naive, troskyldige form: «Norge stiller ikke noe krav til Danmark — vi krever intet nettopp nu og tilbyr intet — er det ikke best å la den sak hvile, så lenge den kan o. s. v.»

At Politiken utnytter denne servilkapitulasjon er selvfølgelig. Det er ikke første gang at norske hender hjelper de danske, når våre nasjonale interesser omtales. Hvor er den «selvstendighets æresfølelse», som B. B. efterlyste i 80-årene. Igrunnen er det de samme mennesker som idag er blasert likegyldig når de nasjonale krav reises. Bygård-likegyldigheten med støv under sålen — i motsetning til bønderne med norsk, god muldjord under beina. —

Erling Bjørnson.

Sjøfartstidendes artikkel må sikkert sees i sammenheng med alt det

øvrige bladet har skrevet om spørsmålet. Denne gang har vår kollega undlatt å redegjøre for sin opfatning av Grønlandssaken i sin helhet, og det har altså passet Politiken svært godt. — Men det er ikke sannsynlig, at Sjøfartstidende slår sig til ro med dette.

Red.

Nationen nr. 171.
26 juli 1939.

Selvstendighetens æresfølelse.

I det danske blad Politiken ser jeg at det norske blad Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende artikkel, at bladet ikke på noen måte kjenner til den misstemning som hersker i store deler av det norske folk likeoverfor Danmark!

At Norges Handels- og Sjøfartstidende kan skrive som det gjør vil jeg rett og slett betegne som en tilsidesettelse av sig selv, for lite kjenner da bladet til den stemning, til den nasjonale sårhet som store deler av det norske folk føler, når tankene går mot våre gamle skatteland og måten vi mistet disse på. Jeg tror nok at den uttalelse som falt i et enstemmig storting i 1933 — etter Haag-dommen — fremdeles står ved makt. — Ja stadig vokser i styrke og sannhet — hvor det heter: «på intet område lever det i vårt folk en mer intens følelse av fortids urett som det skulde være fremtids sak å bøte.» Og hvad skriver selveste redaktøren av Norges Handels- og Sjøfartstidende, hr. K. Domaas, i Ragnarok's Grønlands-hefte — april-mai i år? Jo: «Jeg har allerede, mens Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinkel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunne tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.

Jeg tilføjet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles. (under navnet) Redaktør av Norges Handels- og Sjøfartstidende Knut Domaas.»

Og det er nettopp dette vi mener, hr. redaktør Domaas, at vi fremdeles har det syn på saken «at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.» — Kan dette bedre sies enn slik som Domaas selv har sagt det i mai måned i år?

Og allikevel går han hen i sitt blad og skriver, under den mest naive, troskyldige form: «Norge stiller ikke noe krav til Danmark — vi krever intet nettopp nu og tilbyr intet — er det ikke best å la den sak hvile, så lenge den kan o. s. v.»

At Politiken utnytter denne servilkapitulasjon er selvfølgelig. Det er ikke første gang at norske hender

I det danske blad Politiken ser jeg at det norske blad Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i en ledende artikkel, at bladet ikke på noen måte kjenner til den misstemning som hersker i store deler av det norske folk likeoverfor Danmark!

At Norges Handels- og Sjøfartstidende kan skrive som det gjør vil jeg rett og slett betegne som en tilsidesettelse av sig selv, for lite kjenner da bladet til den stemning, til den nasjonale sårhet som store deler av det norske folk følger, når tankene går mot våre gamle skatteland og måten vi mistet disse på. Jeg tror nok at den uttalelse som falt i et enstemmig storting i 1933 — etter Haag-dommen — fremdeles står ved makt. — Ja stadig vokser i styrke og sannhet — hvor det heter: «på intet område lever det i vårt folk en mer intens følelse av fortids urett som det skulde være fremtids sak å bøte.» Og hvad skriver selveste redaktøren av Norges Handels- og Sjøfartstidende, hr. K. Domaas, i Ragnarok's Grønlands-hefte — april—mai år? Jo: «Jeg har allerede, mens Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinkel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunne tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.

Jeg tilføiet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles. (under navnet) Redaktør av Norges Handels- og Sjøfartstidende Knut Domaas.»

Og det er nettopp dette vi mener, hr. redaktør Domaas, at vi fremdeles har det syn på saken «at det norske folk ikke kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kieltraktaten om de norske skatteland blev gjort om igjen.» — Kan dette bedre sies enn slik som Domaas selv har sagt det i mai måned år?

Og allikevel går han hen i sitt blad og skriver, under den mest naive, troskyldige form: «Norge stiller ikke noe krav til Danmark — vi krever intet nettopp nu og tilbyr intet — er det ikke best å la den sak hvile, så lenge den kan o. s. v.»

At Politiken utnytter denne servilkapitulasjon er selvfølgelig. Det er ikke første gang at norske hender hjelper de danske, når våre nasjonale interesser omtales. Hvor er den «selvstendighets æresfølelse», som B. B. efterlyste i 80-årene. Igrunnen er det de samme mennesker som idag er blasert likegyldig når de nasjonale krav reises. Bygård-likegyldigheten med støv under sålen — i motsetning til bønderne med norsk, god muldjord under beina. —

Erling Bjørnson.

Sjøfartstidendes artikkel må sikkert sees i sammenheng med alt det

øvrige bladet har skrevet om spørsmålet. Denne gang har vår kollega undlatt å redegjøre for sin opfatning av Grønlandssaken i sin helhet, og det har altså passet Politiken svært godt. — Men det er ikke sannsynlig, at Sjøfartstidende slår sig til ro med dette.

Red.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Hedet
Børlingske Tidende

skriver den 22 JULI 1939

Imidlertid **Intet Grundlag for Opgør mellem Danmark og Norge**

Betragtninger i Norges Handels- og Sjøfartstidende

OSLO, FREDAG. RB.
„Norges Handels- og Sjøfartstidende“
skriver i en ledende Artikel i Dag un-
der Overskriften: Hvad Slags Opgør?
bl. a.:

Fra dansk Side er man begyndt at tale om „Opgør med Norge“. De vil forhandle, men vi faar ikke at vide, hvad der skal forhandles om. Nu er Forholdet mellem de to Lande officielt godt, og der er skabt Samarbejde mellem et Utal af Korporationer i de to Lande. Der foreligger ikke noget Spørgsmaal, der kan fordre et Generalopgør mellem Norge og Danmark.

Vi kræver intet og tilbyder intet

Østgrønlandsaftalen udløber i 1944, men fornyes automatisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi ikke noget,

der kan laves et Opgør om. Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. Har Danmark Krav at stille til os, kan det komme frem med dem. Hvis vort Naboland mod Syd skulde ønske at gøre en eller anden gammel Uret god igen, staar det det frit for. Vi kræver intet netop nu og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile, saa længe den kan? Man bør ikke, uden det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, der vil føre til ny Strid og intet andet.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Nordatlantiske Tidning

22 JULI 1939

skriver den

**Eine besinnliche norwegische Stimme
an Dänemark.**

In einem Leitartikel schreibt „Norges Handels- og Skifartstidende“ u. a.:

Von dänischer Seite prägt man von einer Vereinigung mit Norwegen. Sie wollen verhandeln, aber sagen nicht, um was verhandelt werden soll. Nun ist das Verhältnis zwischen beiden Ländern offiziell gut, und es besteht eine Zusammenarbeit in einer Anzahl von Körperschaften. Es liegt keine Frage vor, die eine Generalvereinigung zwischen Dänemark und Norwegen fordert. Die Ostgrönland-Überrückunft läuft im Jahre 1944 aus, und wird automatisch verlängert, falls keine Kündigung erfolgt. Sonst kennen wir nichts, das eine Vereinigung rechtfertigen könnte. Norwegen stellt keine Forderung an Dänemark. Hat Dänemark Forderungen an uns zu stellen, so kann es sie vorbringen. Sollte unser süßlicher Nachbar den Wunsch haben, ein altes Unrecht wieder gutzumachen, so steht es ihm frei. Wir fordern jetzt nichts und bieten nichts an. Ist es nicht am besten, die Sache so lange ruhen zu lassen, wie es möglich ist? Solange es nicht notwendig ist, sollte man keine Verhandlungen aufnehmen, die nur zu neuem Streit und zu nichts Anderem führen.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,985

Bladet:

Aalborg Avisudklip

25 JULI 1939

skriver den

Norsk Afvisning

Det vakte nogen Opmærksomhed, da Formanden for de danske Ungdomsforeninger, Højskoleforstander Jens Marinus Jensen, forleden paa Foreningernes Aarsmøde indgaaende omtalte de yderliggaaende norske Krav til Danmark, saaledes som de er kommet til Udtryk i et Særnummer af det norske Tidsskrift „Ragnarok“, samt Krav og Klager, der er rejst i et Opraab til det danske Folk af Færøernes Skipper- og Navigationsforening. — Forstander Jensens Fremdragning af disse Spørgsmaal er sikkert sket i den bedste Mening, men det er maaske et Spørgsmaal, om det ikke havde været heldigere, at de ikke var omtalt i denne Forbindelse, og skulde det endelig ske, burde Forstanderen i hvert Fald have tilføjet, at det Citat, han bragte, af de færøske Fiskeskipperes Krav og Beskyldninger, skød langt over Maalet, hvad der paa Forhaand kunde ses af alle, der følger blot en Smule med i disse Forhold. Som Eksempel kan anføres, hvad Skipperforeningen skriver om Grønlandsfiskeriet:

„Hvert Aar kommer vore Fiskere hjem fra Grønland, forbitrede over den Behandling — om ikke alle — saa dog mange af dem har været ude for. Og den hjemmenværende Befolkning ser paa denne Behandling med samme Øjne. Vi føler os sveget af vor Regering. Og vi appellerer til det danske Folk om at faa afviklet den Skamplet, som dansk Behandling af færøske Fiskerskibe i Grønland er.“

Nu er Forholdet dette, som alle ved, at Færingerne har Adgang til fire Havne paa Grønlands Vestkyst, at den danske Stat hvert Aar har betydelige Udgifter paa disse Havnes Drift, at Færingerne bestandig har faaet deres Fiskerettigheder under Grønland udvidet — i sidste Omgang saa meget, at de grønlandske Landsraad kun med allerstørste Betænkelighed er gaaet med dertil. Fiskerigdommen ved Grønland er i de sidste Aar i stærk Aftagen, og den danske Stat har en selvfølgelig Pligt til at sørge for, at Grønlænderne ikke berøves deres kummerlige Eksistensmuligheder ved fremmedes Opfiskning ogsaa af Fiskene i Fjordene og indenskærs. Der er i denne Sag fra dansk og grønlandsk Side vist en Imødekomenhed overfor Færingerne, som efter alle grønlandskyndiges Mening

Angreb angaar, udtalte Forstander Jensen Ønsket om „fra Norge at høre een Røst i Stedet for 100 forskellige Stemmer. . . Lad den Dag ikke være fjern, da der er gjort op mellem to gamle Unionsfolk, som der er gjort op mellem Norge og Sverige.“

Hertil svarer nu „Norges Handels- og Sjøfartstidende“, der i mange Aar har været et af Talerørene i norsk Presse for Kravene mod Danmark:

„Der foreligger ikke noget Spørgsmaal, som kan foranledige et Generalopgør mellem Danmark og Norge. Østgrønlandsaftalen udløber i 1944, men den fornyes automatisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi intet at lave Opgør paa Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. . . Vi kræver intet netop nu og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile saa længe. Man bør ikke, uden at det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, som vilde føre til ny Strid og intet andet.“

Det forekommer os, at „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ har Ret heri. Det tjener intet godt Formaal at optage Drøftelser om disse Spørgsmaal netop nu. Større og alvorligere Problemer kan naa som helst melde sig for alle Nordens Folk med Krav om øjeblikkelig Løsning, og vi skal ikke fra dansk Side — mindst af alt nu — bære Ved til det Baal, som en Kreds af norske Nationalister har søgt at holde flammende, siden Grønlandssagen rejstes. At tilfredsstille Docent Hoel og den Kreds, der skares omkring ham, er ikke muligt for nogen Dansk, og hvorfor da opmuntre ham ved at give det Udseende af, at man ogsaa fra dansk Side kunde synes, at der var noget, der trængte til at blive gjort op.

Foreningernes Aarsmøde indgaaende omtalte de yderliggaaende norske Krav til Danmark, saaledes som de er kommet til Udtryk i et Særnummer af det norske Tidsskrift „Ragnarok“, samt Krav og Klager, der er rejst i et Opraab til det danske Folk af Færøernes Skipper- og Navigationsforening. — Forstander Jensens Fremdragning af disse Spørgsmaal er sikkert sket i den bedste Mening, men det er maaske et Spørgsmaal, om det ikke havde været heldigere, at de ikke var omtalt i denne Forbindelse, og skulde det endelig ske, burde Forstanderen i hvert Fald have tilføjet, at det Citat, han bragte, af de færøske Fiskeskipperes Krav og Beskyldninger, skød langt over Maalet, hvad der paa Forhaand kunde ses af alle, der følger blot en Smule med i disse Forhold. Som Eksempel kan anføres, hvad Skipperforeningen skriver om Grønlandsfiskeriet:

„Hvert Aar kommer vore Fiskere hjem fra Grønland, forbitrede over den Behandling — om ikke alle — saa dog mange af dem har været ude for. Og den hjemmевærende Befolkning ser paa denne Behandling med samme Øjne. Vi føler os sveget af vor Regering. Og vi appellerer til det danske Folk om at faa afviklet den Skamplet, som dansk Behandling af færøske Fiskerskibe i Grønland er.“

Nu er Forholdet dette, som alle ved, at Færingerne har Adgang til fire Havne paa Grønlands Vestkyst, at den danske Stat hvert Aar har betydelige Udgifter paa disse Havnes Drift, at Færingerne bestandig har faaet deres Fiskerettigheder under Grønland udvidet — i sidste Omgang saa meget, at de grønlandske Landsraad kun med allerstørste Betænkelighed er gaaet med dertil. Fiskerigdommen ved Grønland er i de sidste Aar i stærk Aftagen, og den danske Stat har en selvfølgelig Pligt til at sørge for, at Grønlænderne ikke berøves deres kummerlige Eksistensmuligheder ved fremmedes Opfiskning ogsaa af Fiskene i Fjordene og indenskærs. Der er i denne Sag fra dansk og grønlandsk Side vist en Imødekommenhed overfor Færingerne, som efter alle grønlandskyndiges Mening gaar til Grænsen af det i Forhold til Grønlænderne forsvarlige. Hvad der fra dansk Side iøvrigt er ydet og ydes til Færøerne, fremgaar af et Blik paa Statsregnskaberne og paa Finansloven. Her skal kun tilføjes, at det i det væsentlige er dansk Købekraft og Import, der i de sidste vanskelige Aar har muliggjort det for Færøerne at komme af med deres Fisk til Italien og andetsteds.

Alt dette betragtes fra dansk Side som noget selvfølgeligt. Den lille færøske Øgruppe er et Led af Danmark, og der foreligger da ogsaa fra det færøske Flertals Side Gang paa Gang Udtryk for, at man der er tilfreds med den statsretlige Forbindelse med Danmark og paa skønner dens Betydning for Øerne og for den lille færøske Nation. Men dette indebærer ogsaa, at man fra dansk Side bør være varsom mod kritikløs Gengivelse af Klager, som ikke er nærmere undersøgt, ogsaa fra deres Side, som Klagerne er rettet imod.

Hvad de norske Beklagelser og

Angreb angaar, udtalte Forstander Jensen Ønsket om „fra Norge at høre een Røst i Stedet for 100 forskellige Stemmer. . . Lad den Dag ikke være fjern, da der er gjort op mellem to gamle Unionsfolk, som der er gjort op mellem Norge og Sverige.“

Hertil svarer nu „Norges Handels- og Sjøfartstidende“, der i mange Aar har været et af Talerørene i norsk Presse for Kravene mod Danmark:

„Der foreligger ikke noget Spørgsmaal, som kan foranledige et Generalopgør mellem Danmark og Norge. Østgrønlandsaftalen udløber i 1944, men den fornyes automatisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi intet at lave Opgør paa. Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. . . Vi kræver intet netop nu og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile saa længe. Man bør ikke, uden at det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, som vilde føre til ny Strid og intet andet.“

Det forekommer os, at „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ har Ret heri. Det tjener intet godt Formaal at optage Drøftelser om disse Spørgsmaal netop nu. Større og alvorligere Problemer kan naar som helst melde sig for alle Nordens Folk med Krav om øjeblikkelig Løsning, og vi skal ikke fra dansk Side — mindst af alt nu — bære Ved til det Baal, som en Kreds af norske Nationalister har søgt at holde flammende, siden Grønlandssagen rejstes. At tilfredsstille Docent Hoel og den Kreds, der skares omkring ham, er ikke muligt for nogen Dansk, og hvorfor da opmuntre ham ved at give det Udseende af, at man ogsaa fra dansk Side kunde synes, at der var noget, der trængte til at blive gjort op.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Børsen

skriver den 22 JULI 1939

Hvad Slags Opgør?

Besonderlig Artikel
i „Norges Handels- og Sjøfarts-
tidende“

Oslo, Fredag (R.B.).

„Norges Handels- og Sjøfarts-
tidende“ skriver i en ledende Ar-
tikel i Dag under Overskriften:
Hvad Slags Opgør?

Fra dansk Side er man begyndt
at tale om „Opgør med Norge“. De
vil forhandle, men vi faar ikke at
vide, hvad der skal forhandles om.
Nu er Forholdet mellem de to Lan-
de officielt godt og der er skabt
Samarbejde mellem et Utal af Kor-
porationer i de to Lande. *Der fore-
ligger ikke noget Spørgsmaal, der
kan fordre et Generalopgør mellem
Norge og Danmark.* Østgrønlands-
aftalen udløber i 1944, men fornyes
automatisk, hvis den ikke bliyer
opsagt. Ellers véd vi ikke noget,
der kan laves et Opgør om. Norge
stiller ikke noget Krav til Dan-
mark. Har Danmark Krav at stille
til os, kan det komme frem med
dem. Hvis vort Naboland mod Syd
skulde ønske at gøre en eller anden
gammel Uret god igen, staar det
det frit for. Vi kræver intet netop
nu og tilbyder intet. Er det ikke
bedst at lade den Sag hvile, saa
længe den kan? Man bør ikke, uden
det er nødvendigt, aabne Forhand-
linger, der vil føre til ny Strid og
intet andet.

22 juli 1939.

Danmark og Norge

Intet Spørgsmaal, der kan
fordre et „Generalopgør“
mellem de to Lande

Oslo, Fredag. (R.B.).

„Norges Handels- og Sjøfartstidende“
skriver i en ledende Artikel i Dag under
Overskriften: Hvad Slags Opgør? bl. a.:

Fra dansk Side er man begyndt at tale om „Opgør med Norge“. De vil forhandle, men vi faar ikke at vide, hvad der skal forhandles om. Nu er Forholdet mellem de to Lande officielt godt, og der er skabt Samarbejde mellem et Utal af Korporationer i de to Lande. Der foreligger ikke noget Spørgsmaal, der kan fordre et Generalopgør mellem Norge og Danmark. Østgrønlandsaftalen udløber i 1944, men fornyes automatisk, hvis den ikke bliver opsagt. Ellers ved vi ikke noget, der kan laves et Opgør om. Norge stiller ikke noget Krav til Danmark. Har Danmark Krav at stille til os, kan det komme frem med dem. Hvis vort Naboland mod Syd skulde ønske at gøre en eller anden gammel Uret god igen, staar det det frit for. Vi kræver intet netop nu og tilbyder intet. Er det ikke bedst at lade den Sag hvile, saa længe den kan? Man bør ikke, uden det er nødvendigt, aabne Forhandlinger, der vil føre til ny Strid og intet andet.

Pohltiken, 22. 7. 39.

Baggrunden for Udtalelserne i det norske Blad er et Særnummer af det nationalistisk meget yderligaaende, men ikke meget udbredte norske Tidsskrift „Ragnarok“, i hvilket en Række Nordmænd udtalte sig om, hvilke Krav, Norge havde at stille til Danmark, og disse „Krav“ drejede sig naturligvis om Grønland og Færøerne. En af Bidragyderne skrev, at „uden et fuldstændigt og hæderligt dansk-norsk Opgør“ vilde der aldrig kunne blive det rette gode Forhold mellem de to Lande.

Ved de danske Ungdomsforeningers Aarsmøde i Søndags udtalte Formanden, Højskoleforstander Jens Marinus Jensen, vendt mod disse norske Røster:

— Vi ønsker fuld og klar Besked om, hvad der kan være Nordens Folk imellem, om Norges Ønsker og Krav angaaende Færøerne, Grønland og Arkivsagerne. Vi ønsker fra Norge at høre én Røst i Stedet for hundrede forskellige Stemmer. Vi ønsker frem i klart Dagslys, hvad man fra ansvarlig dansk Side har at svare Norge, og synes vi ikke, det er tilstrækkeligt, vil vi tage et Arbejde op for at løse disse Spørgsmaal paa en for begge Folk tilfredsstillende Maade. Vi er ikke tjent med, at der ikke er klar Himmel mellem Danmark og Norge.

Det er dette, der har givet „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ Anledning til den ovenfor citerede Udtalelse.

1.
HØYDAHL OHME'S AVD. FOR
AVISUTKLIPP

Roald Amundsensgt. 1, Oslo.
Centralbord: 13620

Utklipp av: **Norges Handels- og
Sjøfartstidende**

2/
7-39

1.
Hvad slags opgjør?

Fra dansk side er man begynt å tale om «opgjør med Norge». De vil forhandle; men vi får ikke vite hvad det skal forhandles om.

Nu er forholdet mellem de to land offisielt godt. Regjeringene samarbeider. Det drives også utstrakt samarbeid mellem et utall av korporasjoner som representerer de forskjelligste sider av menneskelig virksomhet i de to land.

Det foreligger ikke noen spørsmål som kan foranledige et generalopgjør mellem Danmark og Norge.

Øst-Grønlands-avtalen utløper i 1944, men den fornyes automatisk, hvis den ikke blir opsagt.

Ellers vet vi intet å lage opgjør på.

Norge stiller ikke noe krav til Danmark. Har Danmark krav å stille til oss får det komme frem med dem.

Hvis vårt naboland i syd skulde ønske å gjøre en eller annen gammel urett god igjen står det fritt for.

Vil det sende oss arkivsaker eller Tordenskjolds kiste vil vi ta imot og takke. Skulde Danmark ville gi avkall på det norske land det fikk ved Kieltraktaten eller deler av det, kan det gjøre tilbud. Det er dog ikke noe å forhandle om. Det må i tilfelle skje ved en ensidig dansk akt. Vi krever intet nettop nu, og tilbyr intet. Er det ikke best å la den sak hvile så lenge. Man bør ikke i utrensmål åpne forhandlinger som vilde føre til ny strid og intet annet.

Lofarh dedurde m: 184.
21 juli 1939.

Hvad slags opgjør?

Fra dansk side er man begynt å tale om «opgjør med Norge». De vil forhandle; men vi får ikke vite hvad det skal forhandles om.

Nu er forholdet mellem de to land offisielt godt. Regjeringene samarbeider. Det drives også utstrakt samarbeid mellom et utall av korporasjoner som representerer de forskjelligste sider av menneskelig virksomhet i de to land.

Det foreligger ikke noen spørsmål som kan foranledige et generalopgjør mellom Danmark og Norge.

Øst-Grønlands-avtalen utløper i 1944, men den fornyes automatisk, hvis den ikke blir opsagt.

Ellers vet vi intet å lage opgjør på.

Norge stiller ikke noe krav til Danmark. Har Danmark krav å stille til oss får det komme frem med dem.

Hvis vårt naboland i syd skulde ønske å gjøre en eller annen gammel urett god igjen står det fritt for.

Vil det sende oss arkivsaker eller Tordenskjolds kiste vil vi ta imot og takke. Skulde Danmark ville gi avkall på det norske land det fikk ved Kieltraktaten eller deler av det, kan det gjøre tilbud. Det er dog ikke noe å forhandle om. Det må i tilfelle skje ved en ensidig dansk akt. Vi krever intet nettop nu, og tilbyr intet. Er det ikke best å la den sak hvile så lenge. Man bør ikke i utrengsmål åpne forhandlinger som vilde føre til ny strid og intet annet.

Hl. mappen: Dr. C.F. Heer -
forts forslag o. s. v. og andre
danske ønsker om en ordning
med Norge.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Socialdemokraten

skriver den 17 MAJ 1939

Norge og Grønland.

En norsk Bladudtalelse.

Oslo, Tirsdag (RB.)

Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i Dag under Overskriften „Grønland.“ Overfor Udtalelser i engelske og andre udenlandske Blade i den sidste Tid om Norges Hensigter med Hensyn til Grønland er der kun eet at sige, at Norge har taget sig den internationale Domstols Afgørelse i 1933 efterrettelig. Hvad Varetagelsen af de norske Interesser paa Grønland angaar, antager vi, at den norske Regering vil forhandle med den danske Regering herom og ikke tilader, at Tredjemand blander sig i Spørgsmaalet.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Børsen

17 MAJ 1939

skriver den

Norge, Grønland og Danmark

Oslo, Tirsdag (R.B.).

„Norges Handels- og Sjøfartstidende“ skriver i Dag under Overskriften „Grønland“: Overfor Udtalelser i engelske og andre udenlandske Blade i den sidste Tid om Norges Hensigter med Hensyn til Grønland, er der kun et at sige, at Norge har taget sig den internationale Domstols Afgørelse i 1933 efterrettelig. Hvad Varetagelsen af de norske Interesser paa Grønland angaar, antager vi, at den norske Regering vil forhandle med den danske Regering herom og ikke tillader, at Trediemand blander sig i Spørgsmaalet.

' *Polsteden* m. 226

18 Mai 1939.

Norge og Grønland

Oslo, Tirsdag. (R.B.)

Norges Handels- og Sjøfartstidende skriver i Dag under Overskriften „Grønland“:

Over for Udtalelser i engelske og andre udenlandske Blade i den sidste Tid om Norges Hensigter med Hensyn til Grønland er der kun ét at sige, at Norge har taget sig den internationale Domstols Afgørelse i 1933 efterretteligt. Hvad Varetagelsen af de norske Interesser paa Grønland angaar, antager vi, at den norske Regering vil forhandle med den danske Regering herom og ikke tillader, at Tredjemand blander sig i Spørgsmaalet.

Lofart Selskud m: 123
16 Mai 1939.

Grønland.

Like overfor uttalelser i engelske og andre utenlandske blader i det siste om Norges angivelige hensikter med hensyn til Grønland, er bare den ting å si, at Norge har tatt den internasjonale domstols avgjørelse i 1933 til etterretning.

Hvad varetagelsen av de norske interesser på Grønland angår antar vi at den norske regjering vil forhandle med den danske regjering herom og ikke tillate at tredjemann blir blandet inn i spørsmålet.

Verre enn motstandere
er tvilfulle venner.

19
539 Jf.

Lofarstidende nr. 120
12 Mai 1939.

Foranlediget ved noen uttalelser i
«Ragnarok» ser det ut til at man i Dan-
mark frykter for at Norge skal benytte
anledningen til å ta sig til rette i Grøn-
landsspørsmålet.

Man kan i Danmark være helt trygg.
Det er ganske visst mange folk i
Norge som er misfornøyd med Grøn-
lands-sakens resultat, men nordmenn
hører ikke til dem som bruker å be-
rike sig på sine venner, når de er i
vanskeligheter.

"Lofato tidende" nr. 119 a
11 Mai 1939.

Forsøk på å forgifte forholdet i Norden.

London, 11. mai.

(Sp.) En internasjonal skribent som heter Colding, drog til Kjøbenhavn for å passe på det land man kaller Skandinavia og se om det blir sensasjoner i forbindelse med svaret til Tyskland. I mellemtiden har han hver dag laget et telegram om de stygge nordmenn som ligger og lur på hevn over Grønlands-saken, ferdig til å tilrive sig sine gamle skattland, så snart de danske brødre får trouble med tyskerne.

Igår hadde Colding i første opplag i «Evening Standard» fått an-

bragt en helsides artikkel om Grønlands-saken med antydning om Norges skumle hensikt. I siste oplag blev dog artiklen skiftet ut.

*

Som prøver på hva man har prestert, satsetter vi et av hans telegrammer:

SWEDEN SEEKING DEFENSIVE BLOC IN SCANDINAVIA.

Evening Standard Reporter.

Copenhagen, Tuesday.

To-day the Foreign Ministers of Denmark, Norway, Sweden and Finland meet to discuss Herr Hitler's proposals for a security pact.

Leading figure at the meeting will be Sweden's Foreign Minister, Herr Rickard Sandler. He is past President of the League of Nations Assembly, and abides by the principles of collective security, and he is the North's most fervent advocate of the «stand up to Hitler» policy.

Opposition is expected from (i) Denmark, (ii) Norway. Dr. Munch, Danish Foreign Minister, will meet Herr Sandler with evasions and vague conciliatory gestures towards Hitler. Dr. Munch is a believer in the tight-rope policy of neutrality.

Though 90 per cent. of the Danish people are against this policy, Dr. Munch is able to carry it through because his tiny Radical party tips the balance in support of the Socialist Government.

Norway, with an eye on Denmark's colonies, is manœuvring for a position in the event of war which will leave them on the side of the Democracies.

Denmark, they expect, will be forced against her will to acquiesce to the Axis. Then Norway hopes to win the Danish colonies of Greenland and the Faroe Islands as the price of innocence—and of backing the right horse.

*

Beskyldningen mot hr. Koht, hans regjering og hans parti for å manøvrere med tanke på Grønland er fullkommen tåpelig.

De som har inspirert hr. Colding vet det. (semt. Virkso...

Forholdet i Norden.

London, 11. mai.

(Sp.) En internasjonal skribent som heter Colding, drog til København for å passe på det land man kaller Skandinavia og se om det blir sensasjoner i forbindelse med svaret til Tyskland. I mellemtiden har han hver dag laget et telegram om de stygge nordmenn som ligger og lur på hevn over Grønlands-saken, ferdig til å tilrive sig sine gamle skattland, så snart de danske brødre får trouble med tyskerne.

Igår hadde Colding i første opplag i «Evening Standard» fått an-

bragt en helsides artikkel om Grønlands-saken med antydning om Norges skumle hensikt. I siste oplag hlev dog artikkelen skiftet ut.

*

Som prøver på hva mann har prestert, setter vi et av hans telegrammer:

SWEDEN SEEKING DEFENSIVE BLOC IN SCANDINAVIA.

Evening Standard Reporter.

Copenhagen, Tuesday.

To-day the Foreign Ministers of Denmark, Norway, Sweden and Finland meet to discuss Herr Hitler's proposals for a security pact.

Leading figure at the meeting will be Sweden's Foreign Minister, Herr Rickard Sandler. He is past President of the League of Nations Assembly, and abides by the principles of collective security, and he is the North's most fervent advocate of the «stand up to Hitler» policy.

Opposition is expected from (i) Denmark, (ii) Norway. Dr. Munch, Danish Foreign Minister, will meet Herr Sandler with evasions and vague conciliatory gestures towards Hitler. Dr. Munch is a believer in the tight-rope policy of neutrality.

Though 90 per cent. of the Danish people are against this policy, Dr. Munch is able to carry it through because his tiny Radical parti tips the balance in support of the Socialist Government.

Norway, with an eye on Denmark's colonies, is manœuvring for a position in the event of war which will leave them on the side of the Democracies.

Denmark, they expect, will be forced against her will to acquiesce to the Axis. Then Norway hopes to win the Danish colonies of Greenland and the Faroe Islands as the price of innocence—and of backing the right horse.

*

Beskyldningen mot hr. Koht, hans regjering og hans parti for å manøvrere med tanke på Grønland er fullkommen tåpelig.

De som har inspirert hr. Colding vet det godt. Virksomheten må sees som et forsøk på å sverte Norge i de britiske leseres øine. Kanskje gjelder det også å konstruere op et annet grunnlag for en mulig forskjellig stilling i spørsmålet om ikke angrepspakt enn det faktiske, at Danmarks forhold til Tyskland er anderledes enn Norges og Sveriges.

Fylkingen nr. 24
1 juli 1938.

Hr. Scheel er stadig fraværende.

Under «Det Nordiske Selskaps» møte i Lübeck den 22. ds. formet formannen, Lohse's tale sig som en takk til de nordiske land, fordi de hadde sendt sine representanter til møtet. — Ett land blev utelatt i denne tale — Norge.

Norges minister i Berlin, hr. Scheel, glimret som vanlig med sitt fravær. Hr. Scheel er denne gang ikke på ferie. Han har valgt et hjerteonde denne gang. De andre skandinaviske ministre var friske.

«Dagbladet» spør bekymret om Norges Bondelags representant, godseier Mellbye, var Norges offisielle utsending, og er fornærmet fordi han i det hele var tilstede.

Tyskerne har imidlertid i sin velkomsttale tydelig slått fast at de betraktet Norge som ikke representert på møtet, og dermed burde «Dagbladet» slå sig til ro, i bevisstheten om at Norges interesser i Tyskland er skadet nok en gang, og en ny fornærmelse er føiet til rekken av alle dem «Dagbladet» med respektinngydende flid har arbeidet for å tilføie Tyskland.

*Lofar tider de m. 3
3 januar 1938.*

Minister Scheel.

N. H. og S. T. tar til manges forbauselse minister Scheel i for-
svar med den motivering av hans
mange tilfeller av direkte uhøflig-
het mot Tyskland (sikkert etter
hr. Kohts direktiv) — «at det ikke
beror på det norske Utenriksde-
partement når de gjensidige høf-
lighetsbevisninger skal komme i
helt normale former».

Må det da være tillatt å gjøre
opmerksom på følgende faktiske
forhold: Minister Scheel var inn-
budt f. eks. til det nordiske sel-
skaps store fest i Lübeck i som-
mer hvor en rekke av Tysklands
ledende menn og riksministre
var tilstede som verter og gjester.
Han var den eneste av de nord-
diske ministre som ikke tok imot
innbydelsen, mens f. eks. den
danske Zahle representerte det
offisielle Norden dernede, sikkert
ikke til gagn for norsk politikk
(jfr. «Ragnarok» nr. 4 1937).

Dette er ikke det eneste tilfelle
hvor Norges sendemann har gitt
uttrykk for den norske regjerings
følelser eller politisk taktikk.

Hvordan bringer De dette i
samklang med Deres artikkel?

HANS S. JACOBSEN.

*

Det forholder sig som innsen-
deren sier, at minister Scheel ikke
har vært tilstede ved en rekke
offisielle anledninger hvor man
skulde ventet at han som diplo-
mat vilde vært tilstede.

Som vi igår meddelte med
utenriksministerens egne ord, har
hr. Scheel alltid handlet i over-
ensstemmelse med Utenriksde-
partementet.

Det vil si at hr. Scheel har
fulgt de forholdsordrer han har
fått fra sine overordnede.

Efter vår mening kan man
ikke med noen rett angripe en
sendemann fordi han lystrer sin
regjerings ordre.

Vi har ved henvendelse til
utenriksministeren erhvervet rett
til å meddele det virkelige forhold,
fordi en rekke aviser vedholdende
har angrepet hr. Scheel for hand-
linger vi visste at han hadde fo-
retatt efter sin regjerings inn-
struks.

Inntil anderledes bevises går
vi ut fra at vår sendemann i
Berlin, så langt det beror på ham,
har anstrengt sig for å opprett-
holde et godt forhold til Tysk-
land både reelt og formelt.

Et annet spørsmål er om regje-
ringens innstruks har vært sak-
lig berettiget, eller den med rette
kan kritiseres. Vi har ikke til-
strekkelig kjennskap til hvad som

Nobelpriser og norske æresbevis-
ninger.

Tysklands regjering hadde
grunn til å være fornærmet på
Nobelkomiteen.

Komitens handlinger kan dog
ikke legges utenriksministeren til
last. Han demonstrerte offentlig
på forhånd ved å gå ut av ko-
miteen, og han har senere offi-
sielt, selvsagt på regjeringens
vegne, tatt avstand fra den.

Det er mulig at Utenriksdepar-
tementets ønske om å komme til-
bake til helt normale forhold hit-
til ikke har fått de rette uttrykk
i handling. Det forekommer oss
at man her skulde gå lengst mu-
lig. Saken er meget viktig.

Ganske visst har den politiske
og den kommersielle forbindelse
mellem de to land fungert upå-
klagelig, tross fornærmelsen. Kan-
skje har hr. Scheel krav på en
viss anerkjennelse for dette. Det
er imidlertid uheldig, og det kan
virke skadelig, at man ikke har
fått pølet Osietzky-spøkelset ned
i myren. En av vanskelighetene er
den agitasjon som drives fra visse
hold i Norge.

De mennesker som mener sig
berettiget til å kritisere andre na-
sjoners indre forhold og upåkalt
blander sig i deres saker, må
vel være klar over at det er
lettere å fornærme enn å ut-
slette de skadelige virkninger.

Her mener vi at det burde være
noe mere ledelse fra oven. Selv
om utenriksministeren ikke kun-
de hindret Nobelkomiteen i å for-
nærme Tyskland, og selv om han
ikke kan hindre visse blads skri-
verier om vennligsinnede nasjo-
ners indre forhold, burde det iall-
fall gjøres klart for dem hvilken
skade de gjør sitt land, og hvilke
vanskeligheter de tårner op for
dem som skal vareta våre uten-
rikske interesser.

opmerksom på følgende faktiske forhold: Minister Scheel var innbudt f. eks. til det nordiske selskaps store fest i Lübeck i sommer hvor en rekke av Tysklands ledende menn og riksministre var tilstede som verter og gjester. Han var den eneste av de nordiske ministre som ikke tok imot innbydelsen, mens f. eks. den danske Zahle representerte det offisielle Norden dernede, sikkert ikke til gagn for norsk politikk (jfr. «Ragnarok» nr. 4 1937).

Dette er ikke det eneste tilfelle hvor Norges sendemann har gitt uttrykk for den norske regjerings følelser eller politisk taktikk.

Hvordan bringer De dette i samklang med Deres artikkel?

HANS S. JACOBSEN.

*

Det forholder sig som innsenderen sier, at minister Scheel ikke har vært tilstede ved en rekke offisielle anledninger hvor man skulde ventet at han som diplomat vilde vært tilstede.

Som vi igår meddelte med utenriksministerens egne ord, har hr. Scheel alltid handlet i overensstemmelse med Utenriksdepartementet.

Det vil si at hr. Scheel har fulgt de forholdsordrer han har fått fra sine overordnede.

Efter vår mening kan man ikke med noen rett angripe en sendemann fordi han lyster sin regjerings ordre.

Vi har ved henvendelse til utenriksministeren erhvervet rett til å meddele det virkelige forhold, fordi en rekke aviser vedholdende har angrepet hr. Scheel for handlinger vi visste at han hadde foretatt etter sin regjerings instruks.

Inntil anderledes hevises går vi ut fra at vår sendemann i Berlin, så langt det beror på ham, har anstrengt sig for å opprettholde et godt forhold til Tyskland både reelt og formelt.

Et annet spørsmål er om regjeringens instruks har vært saklig berettiget, eller den med rette kan kritiseres. Vi har ikke tilstrekkelig kjennskap til hvad som er foregått bak kulissene til å kunne oppgjøre oss en fullt begrunnet mening om det berettigede i at hr. Scheel er uteblitt ved de omhandlede leiligheter. Det er oss ikke en gang bekjent om han har vært invitert i alle tilfeller.

Derimot vet vi at det norske Utenriksdepartement ønsker å komme inn i normale former også hvad høflighetsbevisene overfor Tyskland angår.

En annen ting er det å få det til.

Det er på det rene at den tyske regjering følte sig fornærmet, og at den fremdeles er fornærmet for at en mann som i Tyskland var dømt for landsforræderi blev tildelt Nobels fredspris. Den har forbudt tyske undersåtter å motta

miten, og han har senere offisielt, selvsagt på regjeringens vegne, tatt avstand fra den.

Det er mulig at Utenriksdepartementets ønske om å komme tilbake til helt normale forhold hittil ikke har fått de rette uttrykk i handling. Det forekommer oss at man her skulde gå lengst mulig. Saken er meget viktig.

Ganske visst har den politiske og den kommersielle forbindelse mellom de to land fungert upåklagelig, tross fornærmelsen. Kan-skje har hr. Scheel krav på en viss anerkjennelse for dette. Det er imidlertid uheldig, og det kan virke skadelig, at man ikke har fått pælet Osietzky-spøkelset ned i myren. En av vanskelighetene er den agitasjon som drives fra visse hold i Norge.

De mennesker som mener sig berettiget til å kritisere andre nasjoners indre forhold og upåkalt blander sig i deres saker, må vel være klar over at det er lettere å fornærme enn å ut-slette de skadelige virkninger.

Norge Arcus

Jarlsberg og
Larviks amtstidende
1931 nr. 116 - 26/10

Hvalkrisen.

Hr. redaktør!

Når jeg i mitt foredrag i Studentersamfundet benyttet mig av «Tidens Tegn», «N. H. & S. T.» og «Morgenposten»s referater, så gjorde jeg ikke dette for å villede, som hr. A. Grønnevold-Olsen mener, men for å være helt upartisk. Hr. Walnum hadde lovet å være tilstede og vilde få full anledning til å uttale sig om referatene, hvilket han også gjorde, riktignok på en sådan måte

at han, såvidt jeg kunde forstå, tilsynelatende var like så lite tilfreds med Grønnevold-Olsens referat som jeg. Jeg ser nu at jeg har tatt feil heri og at det bare var mig hr. Grønnevold-Olsen vilde tillivs. Han nevnte forøvrig utelukkende sitt eget referat da han talte med mig, mens jeg nu bemerker at han mente «Tidens Tegn» og «Morgenposten», som efter hvad det fremgår av hans innlegg i «Jarlsberg og Larviks Amtstidende» for idag, hadde bragt referater som bestod av en blanding galt og riktig.

Redaktør Knut Domaas har ikke svart på mitt angrep på ham i «Jarlsberg og Larviks Amtstidende» for 16. ds., inntatt i «Sjøfartstidende» for 17. ds. Han har heller ikke inntatt mitt svar til hvalrådets formann datert 19. ds., inntatt i «Jarlsberg og Larviks Amtstidende» for 20. ds., som jeg anmodet ham om å innta i «Norges Handels- og Sjøfartstidende».

Hermed mener redaktør Domaas muligens like overfor sine lesere å ville pointere at han hever sig over mine uttalelser, samtidig med at han optrer som den hensynsfulle mann like overfor en så hårt angrepet offentlig tjenestemann som hvalrådets formann, byråchef Walnum.

Jeg sier med vilje muligens, ti i virkeligheten beror nok hr. Domaas' taushet på følelsen av å være blitt fullstendig slått ut i en ikke av ham arrangert «boksekamp». Redaktøren vil sikkert også nu ha fått en meget bestemt følelse av, at når selv hans skriftlige trusler om slemme følger for mig hvis jeg turde våge å angripe «Sjøfartstidende» offentlig i hvalsaken, ikke har avskrekket mig fra i en årrekke å hevde min ærlige mening, så vilde hans nederlag bare kunde understrekes enn ytterligere hvis han fortsatte en diskusjon med mig eller hvis herrene Walnum, Hjort, Rasmussen, Jahre og Bruun kom til orde.

På den måte saken nu «fremmes» av «Sjøfartstidende» blir der strødd sand over det hele, alt ubehagelig dysses ned, krisen og noden utvikler sig i stillhet og vår regjering, vårt hvalråd og våre gründere og iobbere sover videre i fred, så langt deres samvittighet tillater det. Hr. Domaas «har ikke tid» til å beskjeftige sig mer med saken.

Jeg har sendt redaktøren en gjensvar av dette, uten denne gang å ha villet bebyrde ham med en anmodning om å innta innlegget i «Sjøfartstidende».

Stavern, 24. oktober 1931.

Ærbødigst

Bjarne Aagaard.